

OPŠTINA VELIKO GRADIŠTE

ŽITNI TRG 1
Veliko Gradište 12220
Srbija

Telefon: 011 662 122
Fax: 012 661 128

12220 VELIKO GRADIŠTE ŽITNI TRG 1011 662 122012 662 489012 661

128sovgradiste@ptt.rs

www.velikogradiste.org.rs DRAGAN MILIĆ predsednik opštine 012 662 120 Opština

Veliko Gradište nalazi se u severoistočnom delu Srbije i pripada Podunavskom regionu (Braničevski okrug). Istorijski je utvrđeno da je na ušću Peka u Dunav postojalo rimsko naselje Pinkum (Pincum). Nastanak ovog rimskog grada vezuje se za prvi vek naše ere. Na ušću Peka u Dunav, Rimljani su podigli kameno vojno utvrđenje - kastel. Po Tabuli Poetingeriana navodi se da se 12 milja od Viminacijuma, na vojničkom putu koji vodi za Cuppae (Golubac) nalazi Pinkum, veoma važno vojno utvrđenje. Pretpostavlja se da je to istovremeno bio i značajan trgovački, zanatski pa i rudarski centar. Ipak, najveći kuriozitet ovog rimskog grada je što je u njemu kovan i poseban bakarni novac. Po veličini on spada u grupu "male bronze". Zbog svoje retkosti ovaj mali novčić veličine 15 ili 19 mm za numizmatičare predstavlja izuzetno bogatstvo. Zna se da postoji samo pet primeraka koji se nalaze u Beču, Berlinu, Londonu i Beogradu. U srednjem veku naš kraj, tj. Pek, Podunavlje, Stig i deo Pomoravlja sačinjavali su oblast Braničevo. Tako se zvao i glavni grad po kome je i čitava oblast dobila ime. Podignut je najverovatnije na ostacima rimskog Viminacijuma. Posle smrti cara Dušana 1355. godine Braničevom je zavladala vlastelinska porodica Rastisavljević, ali za kratko jer ih je ubrzo pokorio knez Lazar

pripojivši i Braničevo svojoj državi. Po osvajanju novih teritorija u ovim oblastima Turci su ustanovljavali svoju vlast. Turci su po osvajanju srpske države u pograničnom delu prema Ugarskoj u svoj odbrambeni sistem uključivali i domaće hrišćansko stanovništvo dajući im u zadatak da obavlja stražarsku službu. I stanovnici sela Gradišta imali su obavezu da čuvaju prelaz. Dolazak Austrijanaca odmah je doneo i novu organizaciju vlasti tako što su stvorene upravno finansijske oblasti = dikstriti. Tako je formiran i "Gradištanski dikstrit". Posle oslobođenja požarevačke nahije od Turaka, prema pričanju Miloša Panića iz Sirakova, u znak zahvalnosti Karađorđe je vojvodi Tomi poverio da upravlja Gradištem. Vreme vladavine kneza Mihajla je vreme novog preporoda u zemlji koje se odrazilo i na prilike u samom Velikom Gradištu koje u mnogo čemu prednjači u odnosu na susedna mesta. Godine 1859. uslediće nova organizacija državne uprave. Veliko Gradište je posetio i austrijski putopisac Feliks Kanic. U monotoni život i svakodnevne brige nenadano je došla vest da će na putu za Petrograd i Moskvu Gradište posetiti kralj koji će brodom tuda proći. Maloletni kralj Aleksandar Obrenović iz Beograda 10. jula 1891. godine je pošao brodom "Sofija", Gradištanci su organizovali poseban doček. Do Rama došli su mu u susret u posebnim vencima i cvećem iskićenom brodu. Na palubi je svirala muzika a talasima reke prolamala se pesma. Sarajevski atentat Gavrila Principa odjekuo je snažno i u ovom kraju. Sve češće se govorilo i o mogućem ratu. Septembra 1915. dolaze nemačke trupe fon Makenzena, lako su zadobili ovaj položaj iako se grčevito branila svaka njegova stopa. Legenda kaže da je Romulov mlađi brat, Rem, posle jedne svađe sa bratom, krenuo sa svojom ženom Leticijom pored Dunava da sebi traži novi dom. Tako se zaustavio na prelepom brežuljku i zasenjen njegovom lepotom rešio je da tu sebi sagradi dom. Tvrđava Ram nalazi se na desnoj obali Dunava u istoimenom selu. U izvorima se prvi put spominje 1128. godine, kada su u njegovoj blizini Vizantijci pobedili Mađare. Nekoliko kilometara uzvodno od antičkog vizantijskog utvrđenja 1483. godine podignuta je nova tvrđava po nalogu Bajazita II. Bila je važno uporište turske odbrambene linije prema Ugarskoj. Tvrđava Ram imala je strateški značaj do 1521. godine kada se granica turske imperije pomerila ka severu. U periodu od 1718. do 1739. godine privremeno je bila u posedu Austrije. Vreme nastanka

Manastira Nimnika, prema Povelji Kneza Lazara, datira pre 1389. godine, odnosno pre Kosovske bitke. Kao ktitor manastira navodi se vojvoda Kneza Lazara, Bogosav, koji se pominje u narodnoj pesmi „Knez Bogosav i Starina Novak”. Za vreme Karađorđa, 1813. godine, manastir je od strane Turaka bio opljačkan, spaljen i do temelja srušen. Obnovio ga je Knez Miloš 1825. godine uz narodnu pomoć. Negde između 1851-1852. godine u manastiru je bila škola u kojoj su predavali kaluđeri. Druga obnova bila je 1891. godine. U svojoj dugoj prošlosti manastir Nimnik je skoro stalno bio u ulozi parohijske crkve. Godine 1936. manastir Nimnik pretvoren je u ženski manastir i takav je do današnjih dana. Hajduci koji su tražili Marijanski manastir naišli su na devojčicu, pitali su je gde je manastir, ona je odgovorila na vlaškom „Nu šću nimnik!” (Ne znam ništa). Devojčica je među hajducima prepoznala svog kuma, hajduci su je ubili po kumovom naređenju i prebacili preko jednog drveta. Rođaci su uveče krenuli da traže devojčicu po šumi, u daljini su ugledali svetlost, kada su se približili videli su da je to plamen iz tela devojčice. Kada su natovarili telo na kola volovi su hteli da idu samo ka manastiru. Dete su sahranili kod manastira, a manastir je po detetovim rečima dobio naziv "Nimnik". Na levoj obali Dunava, preko puta sela Ram, na početku Đerdapske ili Banatske klisure, kako je tamošnji Srbi zovu, nalazi se najstariji manastir Srpske pravoslavne crkve na teritoriji Rumunije - Bazjaš koji ima veliku istorijsku, kulturnu i duhovnu važnost. Ispod manastira protiče reka Nera, a iznad se pružaju najniža brda u okviru planina u rumunskom delu Banata. Nastao na etničkom prostoru srpskog naroda, a na teritoriji Ugarske kraljevine, Manastir Vaznesenja Gospodnjeg Bazjaš datira iz 13. veka, a podizan je od 1225. do 1229. godine, sa blagoslovom Svetog Save, prvog arhiepiskopa srpske crkve, na mestu gde je izmirio svoga brata, Stefana Prvovenčanog, sa ugarskim kraljem, Andrašem Drugim, i tako sačuvao Srbiju od rata.

[Poseti web sajt](#)

[Pošalji e-mail](#)

[Pošalji prijatelju](#)